

PO Jouko Huhtamäki

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Viite

U 33/2018 vp - UJ 53/2020 vp jatkokirjelmä

**Sisäministeriön lausunto hallintovaliokunnalle: U 33/2018 vp
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetukseksi ja direktiiviksi
(lainvalvontaviranomaisen rajat ylittävä pääsy sähköiseen
todistusaineistoon) täydentävä jatkokirjelmä UJ 53/2020 vp**

Euroopan komissio antoi 17.4.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosasioissa koskevista eurooppalaisesta esittämismääräyksestä ja säilyttämismääräyksestä (COM(2018) 225 final). Samanaikaisesti annettiin ehdotus direktiiviksi yhtenäisistä säännöistä koskien laillisten edustajien nimittämistä todistusaineiston keräämiseksi rikosasioissa (COM(2018) 226 final). Neuvoston yleisnäkemykset hyväksyttiin oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa joulukuussa 2018 (asetusehdotus) ja maaliskuussa 2019 (direktiiviehdotus). Euroopan parlamentti hyväksyi 14.-18.12.2020 pidetyssä täysistunnossa mietintönsä ehdotuksista, jonka jälkeen aloitettiin ns. trilogit. Tämänhetkisen tiedon mukaa seuraava poliittinen trilogi Euroopan parlamentin kanssa järjestetään 18.3.2021.

Sisäministeriö on lausunut ehdotuksista hallintovaliokunnalle aiemmin 18.6.2018 ja 21.11.2018 sekä 21.2.2019.

Euroopan parlamentin pääasialliset muutosehdotukset

Euroopan parlamentti ehdottaa olennaisena muutoksena direktiiviehdotuksen hylkäämistä, ja että osa direktiiviehdotuksesta siirrettäisiin asetukseen. U-jatkokirjelmässä tarkemmin ilmenevästi muutoksia ehdotetaan myös luovuttamis- tai säilyttämismäärästä koskeviin säännöksiin. Komissiolle ehdotetaan veloitetta luoda asetuksen mukaiseen yhteydenpitoon turvallinen uusi yhteydenpitokanava. Lisäksi ehdotetaan muutoksia luovuttamismääräyksillä saadun tiedon käsittelyä koskeviin säännöksiin. Määräysten kohteena oleviksi tietoluokiksi ehdotetaan tilaajatiedot, liikennetiedot ja sisältötiedot, jonka lisäksi luovuttamismääräyksiä koskevan menettelyn kannalta tilaajatietoihin rinnastuisivat henkilön henkilöllisyyden selvittämiseksi hankittavat IP- osoitetiedot. Komission ehdotuksessa käytettyä kirjautumistietojen (access data) tietoluokkaa ei Euroopan parlamentin mietintöön sisälly.

Sisäministeriön näkemyksiä

Sisäministeriö on ollut mukana asian valmistelussa ja yhtyy U-jatkokirjelmässä esitettyyn Suomen kantaan.

Sähköisen todistusaineiston merkitys rikosoikeudellisissa menettelyissä on erittäin tärkeä ja se on sähköisten toimintojen yleistymisen myötä kasvanut merkittävästi. Komission ehdotusten tavoitteena on, että jäsenvaltion viranomaiset pystyvät kokoamaan sähköistä todistusaineistoa nopeasti ja tehokkaasti rajojen yli. Sisäministeriö on pitänyt tätä tavoitetta kannatettava ja suhtautunut ehdotuksiin myönteisesti.

Rikostorjunnan tehokkuuden näkökulmasta on tärkeää jatkaa työtä sähköisen todistusaineiston saatavuuden tehostamiseksi, erityisesti rajat ylittävissä tiedonhankintatilanteissa. Tällöin erityistä huomiota tulee kiinnittää henkilötietojen suojan ja

muiden perusoikeuksien asianmukaiseen turvaamiseen sekä valtioiden täysivaltaisuuden huomioon ottamiseen. Eri tietoluokkien erilainen asema tulee huomioida.

Jatkoneuvotteluissa tulisi pyrkiä siihen, että menettelystä ei tulisi tarpeettoman monimutkaista ja hidasta vaan siitä tulisi saada aitoa hyötyä nykytilanteeseen verrattuna. Kuten U-jatkokirjelmässä todetaan, sääntelyn ei tule kuitenkaan johtaa siihen, että toisen jäsenvaltion lainvalvontaviranomaisilla olisi mahdollisuus saada suomalaisten yksityiselämän ja viestinnän luottamuksellisuuden piiriin kuuluvia tietoja silloin, kun se ei ole Suomen perustuslain tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaan sallittua.

Ehdotusten taloudellisten vaikutusten osalta sisäministeriö kiinnittää huomioita siihen, että eri toimijoille ja myös poliisille aiheutuvat kustannukset riippuvat merkittävästi siitä, minkälaiseen ratkaisuun neuvotteluissa lopulta päädytään.